

Planbureau voor de Leefomgeving  
T.a.v. prof. dr. ir. Hans Mommaas, directeur  
Postbus 30314  
2500 GH Den Haag

Zeist, 8 januari 2019

Betreft: verzoek om per omgaande wetenschappelijk correct te communiceren over het eten van vlees in relatie tot het klimaatvraagstuk

Geachte heer Mommaas,

De Stichting Agrifacts (STAF) zegt u hartelijk dank voor uw reactie van 11 december 2018 op ons schrijven van 3 december 2018. STAF attendeerde u op het trekken van onjuiste conclusies uit internationaal wetenschappelijk onderzoek<sup>1</sup> naar de klimaatwinst die het eten van de helft minder vlees zou opleveren. Het PBL werkte mee aan dit onderzoek en bracht op basis van deze studie naar buiten dat het eten van de helft minder vlees in Europa forse klimaatwinst – 25 tot 40 procent minder broeikasgassen - zou opleveren<sup>2</sup>. Het PBL heeft daarop terstond een openbare rectificatie geplaatst op zijn website. U geeft in uw schrijven aan dat u het met ons eens bent dat de lezer op basis van de door het PBL aangehaalde tekst een verkeerde conclusie kan trekken.

Het PBL heeft de 'klimaatwinst' terstond verlaagd naar 9 procent. STAF constateert dat het PBL met het opvoeren van deze 9 procent, wederom een onjuiste voorstelling van zaken geeft richting beleidsmakers, maatschappij en media. Deze rectificatie zet de lezers opnieuw op het verkeerde been. STAF wil nogmaals benadrukken dat het PBL wordt gezien als autoriteit voor strategische

---

<sup>1</sup> Westhoek, H., et al. (2014). Food choices, health and environment: effect of cutting Europe's meat and dairy intake. *Global Environmental Change*, 26, 196-205.

<sup>2</sup> <https://www.pbl.nl/nieuws/nieuwsberichten/2014/minder-vlees-eten-levert-forse-klimaatwinst-op>

beleidsanalyse op het gebied van het klimaatakkoord. Lezers moeten zonder meer kunnen vertrouwen op de boodschappen die het PBL naar buiten brengt, zonder eerst te moeten controleren of het klopt, op basis van de onderliggende wetenschappelijke literatuur.

#### Wetenschap onwaardige berichtgeving

‘Minder vlees eten levert forse klimaatwinst op’ – dat is de boodschap die het PBL blijft afgeven richting beleidsmakers, maatschappij en media. De ‘forse klimaatwinst’ van 25 – 40 procent werd door het PBL na correctieverzoek van STAF teruggebracht naar 9 procent. STAF wil u erop attenderen dat de 9 procent die u nu opvoert, de klimaatwinst zou betreffen indien de hele landbouw (inclusief de veehouderij) binnen Europa zou worden afgeschaft. En tegelijkertijd alle voedingsmiddelen worden geïmporteerd van buiten Europa. Immers, de ‘national emissions inventories’ onder de UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) houden alleen rekening met de emissies die plaatsvinden binnen de eigen landsgrenzen. De verantwoordelijkheid voor broeikasgassen in verband met de handel blijven bij de exporterende natie.

Het PBL stelt op zijn website dat de wetenschappelijke kwaliteit van zijn werk cruciaal is.<sup>3</sup> Een wetenschappelijke kwaliteit houdt in: transparant, volledig, correct, geen ruimte voor misverstanden. STAF constateert dat het PBL met zijn werkwijze in deze geen wetenschappelijke kwaliteit levert. Het PBL voert meerdere percentages op om een relatief hoge klimaatwinst van een halvering van de vleesconsumptie te suggereren. Let wel, het percentage waar het werkelijk om gaat, wordt niet vermeld. Terwijl uit de wetenschappelijke studie waarop het PBL zich baseert, deze percentages gedistilleerd hadden kunnen worden: de klimaatwinst bedraagt 2 tot 4 procent, afhankelijk van welke producten men laat staan (kip, varkens- of rundveeproducten).

Het niet vermelden van de klimaatwinst van het halveren van de vleesconsumptie, maar het wel vermelden van meerdere hogere percentages die de klimaatwinst suggereren, naar buiten gebracht onder de titel ‘Minder vlees eten levert forse klimaatwinst op’, getuigen niet van de onafhankelijke positie en de wetenschappelijke kwaliteit die het PBL conform zijn eigen kwaliteitsborging<sup>4</sup> zegt na te streven.

---

<sup>3</sup> <https://www.pbl.nl/overpbl>

<sup>4</sup> <https://www.pbl.nl/overpbl/kwaliteitsborging>



STAF verzoekt het PBL per omgaande de wetenschappelijke kwaliteit van zijn artikel op orde te brengen conform de eigen maatstaven voor onafhankelijkheid en kwaliteitsborging en de klimaatwinst van het eten van de helft minder vlees (als percentage op het totaal) te vermelden in het artikel, alsmede de eigen kwalificering van deze klimaatwinst uit de titel te verwijderen.

Met vriendelijke groet,

Stichting Agri Facts,

John Spithoven, voorzitter  
Wim Kromwijk, secretaris  
Jaap Haanstra, vice voorzitter  
Leonie Bosch-Chapel, penningmeester  
Geesje Rotgers, projectcoördinatie